

Sperwers *Accipiter nisus* als slachtoffer van glazen bushokjes

Raymond van Breemen

Tijdens mijn werk (gemeente Breda, Dienst Stadsbeheer, directie Buitenruimte) ben ik de laatste jaren geregeld geconfronteerd met Sperwers die zich dood hadden gevlogen tegen een glazen bushokje. Om precies te zijn, vier stuks in 13 jaar tijd: een vrouw in 1996, een man in 2000, een vrouw in 2003 (die laatste geringd als nestjong in 1996) en een vrouw in 2008 (zie foto). Nu is de vraag of dit veel is. Misschien wel, want immers maar door twee personen geconstateerd in een wijk van ongeveer 70 ha. Bovendien mogen we ervan uitgaan dat er Sperwers sneuvelen die niet worden gemeld of opgemerkt.

De wijk Haagse Beemden, gelegen in Breda Noord, is een typische nieuwbouwwijk uit het begin van de jaren tachtig. De wijken uit die tijd werden opgezet met veel ruimte voor groen. De beplanting bestaat voor het grootste gedeelte uit bosplantsoen: inheemse struiken (hazelaar, krent, vuilhout en vlier) met daarin bomen als eik, beuk en berk. Ideaal voor Sperwers om te jagen met de bekende overrompelingstactiek vanuit een hinderlaag. Sperwers zijn in staat om dwars door het plantsoen achter hun prooi aan te sprinten. Een andere tactiek bestaat eruit dat ze over het bladerdek van de beplanting vliegen en dan met een stootduik de open plekken inschieten om een nietsvermoedende Koolmees of (door het grotere vrouwtje) een Turkse Tortel te verrassen. Het is duidelijk wat er kan gebeuren als er tussen de plantvakken een glazen bushokje staat. Een Sperwer kan goed zien, maar glas waar je doorheen kan kijken is voor de op de prooi geconcentreerde sperwer toch te veel gevraagd. Het probleem geldt overigens voor alle vogels, denk maar aan Merels die in het voorjaar bezig zijn met hun rivalen en daardoor minder oog hebben voor detail.

De vraag is of dit probleem is te voorkomen. Er zullen altijd raamslachtoffers blijven vallen, maar door rekening te houden met de aanleg van de beplanting ten opzichte van het obstakel, kan men een hoop ongelukken voorkomen. Je moet dan rekening houden met plantafstanden en proberen een corridor zonder obstakels aan te leggen. Men kan de bushokken van reclameborden, stadsplattegronden of stickers voorzien. Helaas wordt het groen (bosplantsoen) door veel gemeenten vervangen door sierplantsoen. De reden hiervoor is niet alleen dat mensen de beplanting als een onveilige omgeving ervaren, maar ook omdat bosplantsoen hard groeit, zodat er vaker gesnoeid moet worden. Het goedkope bosplantsoen blijkt zodoende duurkoop te zijn. Ook is het belangrijk dat men grote locaties uitzoekt waar bosplantsoen wordt geplant, zodat het plantsoen tot volle wasdom kan uitgroeien. En dat laatste moet in stand blijven, zodat vogels (dus ook de Sperwer) de stad blijven opzoeken en ook de overige fauna een veilig onderkomen heeft. (Eerder verschenen, en hier enigszins gewijzigd, in 't Hupke 113, 2003).

Een vrouwtje Sperwer met haar prooi (Merel), beide net doodgevlagen tegen bushokje, Bergschot in Breda, 22 maart 2008 (Raymond van Breemen). *Sparrowhawk and her prey (Blackbird), after a fatal collision with a bus shelter.*

Summary

Breemen R. van. 2008. Collisions of Sparrowhawks *Accipiter nisus* with bus shelters. *De Takkeling* 16: 203-204.

Between 1996 and 2008, four Sparrowhawks (three females, one male) were found as victims of collisions against the windows of bus shelters in one of the districts (70 ha) of the city of Breda (southern Netherlands). This particular district had been built in the 1980s, and is landscaped with a variety of shrubs mixed with deciduous trees. In order to prevent collisions, plantings should be spaced in such a way that obstacles can easily be evaded. Also, parks should be made as large as possible, allowing trees and shrubs to reach full maturity. Large windows in bus shelters should be fitted with maps, advertisements or stickers, in order to make them clearly visible.

Adres: Vuchtstraat 51, 4816 BL Breda.